

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a Kanadě

Ročník LXVII (XXVI) Chicago, Illinois

Srpen (August) 1965

Číslo (No.) 8

Reentry of Second Class matter at the Post Office at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918

Oznámení a výzva čtenářům

Křesťanských Listů a Husova Lidu.

Všichni členové Výboru Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a Kanadě obdrželi dopis od br. pokladníka Opieho, ve kterém nám oznámil, že nemohl zaplatit poslední účet spojený s vydáváním našeho časopisu. Celkem jsme dlužili 1,736.65 dolarů a v pokladně bylo pouze 900.73 dolarů. Proto br. pokladník dosadil 850.00 dolarů ze svých vlastních peněz, účet zaplatil a zároveň oznámil, že skládá funkci pokladníka. Je nám všem známo, že br. pokladník tímto způsobem zachránil vydávání našeho měsíčníku již několikrát v minulosti.

Mluvil jsem rovněž s paní Opie, která bezplatně řídí korespondenci spojenou s vydáváním Křesťanských Listů a Husova Lidu. Mnoho lidí neposílá předplatné, někteří dluží již za několik let. Mnoho našich čtenářů zemřelo a jejich děti česky nečtou. Proto žádají, abychom jim náš časopis již neposílali. Je nám celkem jasné, že se přiblížila doba, kdy musíme vážně počítat s tím, že s vydáváním přestaneme. Nemůžeme očekávat, že několik obětavých jednotlivců ponese celý náklad spojený s vydáváním.

Rádi bychom důstojně zakončili svoji vydavatelskou práci. Chtěli bychom vydat ještě několik čísel, bude-li to možné. Vše záleží na Vaší pomoci. Prosím Vás naléhavě, abyste nám poslali peněžitý dar a tím nám umožnili důstojně zakončit práci, která sloužila po 25 let naší české a slovenské evangelické veřejnosti. Jsme si vědomi, že mnoho našich čtenářů bude náš list postrádat, ale jak sami vidíte, narážíme na těžkosti, které se nedají snadně překonat. Všechny své dary laskavě zašlete na adresu: J. Opie, 4800 So. Hoyne Ave., Chicago, Illinois 60609.

Předem Vám děkuji a srdečně Vás zdravím,

Váš Milouš Řepka,
Předseda Jednoty.

KRESTANSKÉ LISTY A HUSOV LID
 Christian Journal and the People of Hus
 Křest'anské Listy 1898 Husův Lid 1940
 Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
 Československých Protestantů v USA
 a Kanadě

Published monthly by the National Union of
 Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter
 Green Mountain Falls, Colorado

Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
 posílejte na redaktora

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
 Předplatné, milodary na časopis, jakož i příspěvky Jednotě . . . k podpoře strádajících uprchlíků, dětí a nemocných, zasílejte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.
 Chicago 9, Illinois

Return Address Adresa Administrace
 4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

V DUCHU HUSOVĚ

(Proslov Přemysla Pittra při 550. výročí upálení Mistra Jana Husa u Husova kamene v Kostnici, 4. července 1965.)

Drazí krajané a krajaneky!

Stojíme na místě pro náš národ jistě jedním z nejpamátelnějších. Zde před 550. lety skončil v plamenech Mistr Jan Hus a nedlouho po něm Mistr Jeroným Pražský. K tomuto místu putovali naši předkové, aby vzdali čest památce Husově a zde nabírali mravních sil k svým životním úkolům. Zde shromáždíme se dnes i my, abychom především vyjádřili svou vděčnost Janu Husovi za jeho obět' pro poznanou pravdu, za jeho příklad a odkaz.

Scházíme se v době obzvlášť významné a tragické, v době, která snad nemá období v dějinách. Svět stojí na rozhraní mezi životem a zánikem, mezi velikým rozkvětem a nejhlubším úpadkem. Jmenovitě náš národ nebyl snad nikdy tak ujařmen jako v době této, kdy pod štítem sociálního a vědeckého pokroku lid trpí největší nesvobodou duchovní, rozkladem mravním a otroctvím tělesným.

Za těchto okolností vnucuje se nám myšlenka, co by asi Hus sám pověděl, kdyby nyní stál na tomto místě. Vynasnažíme se, abych tak učinil bez zaujetí, v pochopení jeho ducha a pravdy, za kterou stál.

Především by uznal velikou změnu v myšlení a pojetí víry církve, jejímž byl knězem.

Církev ústy svých nejvyšších představitelů, papežů Jana XXIII. a Pavla VI., neváhala uznat viny a hříchy, jichž se dopustila v době pronásledování těch, kdo se snažili o její nápravu. Ti, kdo se seznámili s obsahem jednání vatikánského koncilu, musí být překvapení skutečností, jak velmi se přiblížil myšlení Husovu a jak přijal za své leckteré požadavky, pro něž byl Hus upálen jako kacíř.

Kdysi Hus — a nyní i vatikánský koncil — prohlašují Bohem osvědčené svědomí za moc, která musí být respektována. Husovi se takto dostalo ospravedlnění, aniž bylo třeba právnicky ho vyjádřit. Proto není otázkou, zda může, či má být Hus rehabilitován, nýbrž spíše, zda mohou být rehabilitováni ti, kdo Husa odsoudili a vydali na smrt.

Hus dnes by se neradoval z rehabilitace svojí, ale těšil by se z rehabilitace myšlenek a pravd, které hlásal a za něž umíral. Radoval by se z toho, že položeny byly mosty tam, kde dříve zely propasti a nastaveny ruce k smíření a sblížení, kde dříve panovaly nenávist a předsudky. Neboť jen po tom poznají, že jsme uředníci Kristovi, budeme-li mít lásku jedni k druhým, budeme-li si odpouštět a navzájem si pomáhat. Radoval by se také z toho, že tak mnoho osobností a skupin různých jmen se snaží vystihnout pravdy Kristova učení a je v životě uskučtečňovat.

Nemohl by se však Hus radovat při pohledu na vlastní národ. Svatý hněv by jej naplnil, kdyby spatřil, jak v národě, který se označuje jeho jménem, je víra v Boha prohlášena za pověru a jak ti, kdo se hlásí ke Kristu, jsou deklasováni a vyřazováni.

Mlčel by k tomu, kdyby spatřil, iak otravováni jsou duše dětí nenávistí k jakýmsi třídním nepřátelům? Jak mladý člověk je nucen msvliti předepsaným způsobem proti svému svědomí a lepšímu přesvědčení?

Mlčel by k tomu, že panui í si osobují právo na rodinný život a rozvracejí jej zámeřnými zásahy? Že vnikají až do nejintimnějších zákoutí osobního života a sobě podřizují?

Mlčel by k tomu, že jiná hierarchie uplatňuje svou moc nad dušemi a vede je ke lži a přetvářce?

Mlčel by k tomu, kdyby zřel, jak dějinné pravdy jsou zkreslovány a hledači pravdy

umlčování?

Mlčet by k tomu, kdyby byl svědkem toho, jak základní lidská a občanská práva jsou jen na papíře?

Neobracel by se však jen k vládnoucím, nýbrž i k lidu. Burcoval by jej z trpné rezignace, káral jeho předstíranou poslušnost pro lepší skývu chleba a vybízel k poctivosti podle příkazů svědomí. Ale jak dlouho by tak mohl činit? Je nám všem jasné, že za krátko by kamsi zmizel.

Co platna by mu byla jeho miá Betlémská kaple, pečlivě obnovená, kdyby v ní nesměl svobodně hlásat slovo Boží? Betlémská kaple byla místem, odkud Hus mohl kárati zlořády doby, ať se to komu líbilo či ne. Mohl by tak činit dnes? Proto nová Betlémská kaple je pouze honosným vyvěsním štítem, museem, hrobkou, ve které je Husova památka pochována.

Pravda: za jeho života se mocní také všemožně snažili Husa umlčet. Arcibiskup dosáhl zákazu kázání v Betlémské kapli, avšak Hus mohl svobodně odjít a působit na venkově. Bylo by mu to možné dnes?

A přece i dnes vybízí nás Hus stále platnými a mocnými slovy: "Prosím vás, abyste se milovali, dobrých násilím tlačiti nedali a pravdy každému přáli!" Nehleďte svého prospěchu na úkor bližních! volá Hus k svému národu. Nedonášejte! Nepřetvařujte se! Nehrbte se před těmi, kdo vás nutí proti vašemu lepšímu přesvědčení! Stůjte za poznanou pravdou, i když vás to bude něco stát!

My, kdo jsme tady ve svobodném světě, víme, jak těžké je být dnes ve vlasti statečným a důsledným vyznavačem jakým byl Hus. V totalitním státě je všechno řízeno shora a každá práce nějak podporuje zločinný režim. Za doby feudální mohl Hus napomínat své přátele, jak to čteme v několika jeho listech, aby zanechali služeb králům smrtelným a trvali s rodinou ve službě věcem Božím. Dnes není možná v naší vlasti tato důslednost, poněvadž člověk je všemi způsoby poután na státní řízení, a každý nemůže uniknout jeho spárům.

Avšak: je rozdíl mezi vnucenou službou a dobrovolným přisluhovááním! Pravý vyznavač Husův se raději vzdá kariéry a spokojí se skromným životem, než aby podporoval lži a nepravosti; hledí jednat aspoň v mezích mo-

žnosti podle svého svědomí a snaží se vystříhat všeho, co ubližuje bližním a naopak pomáhat postiženým.

Husův lid doma ve vlasti tvoří dnes oni "tiši v zemi", o nichž Kristus praví, že oni jsou to, kdo dědičně obdrží zemi. Myslím tu zejména na rodiny, které se krajně uskovňují, aby se matka sama mohla věnovat rodině. Myslím na vzdělance, kteří se zřikají postavení, aby se nemusili přetvářet a klamat lidi. Myslím na těžce pracující vězně, kteří svým slabším druhům ulehčují. Myslím na ony nesčetné Marty, které zmírňují rány, jež bezcitný režim zasahuje. Myslím na učitele, kteří raději dělají podružné manuální práce, než aby učili proti svému svědomí a přesvědčení. Myslím na pracující ženu, která se ujala opuštěných dětí, aby nepřišly do státních ústavů. Tu všude je Hus při díle.

Ano, duch Husův dosud žije v jeho národě! Žije i v tom velkém vězení, ve které se proměnila naše vlast. Žil v národě za největšího útlaku protireformačního, i za Habsburků, proti nimž se před 50. lety vzepřel Tomáš Garrigue Masaryk. Tehdy ve jménu Husově zahájil svůj boj za osvobození Čechů a Slováků. V tomto jménu a v tomto duchu vypovídáme dnes i my náš zápas o nové, opravdové osvobození našich národů.

I k nám v exilu mluví dnes Hus. Nabádá nás, abychom se nedali ukolébat pohodlím a snadnějším životem, nýbrž abychom poukazovali na nepravosti a zla, pod kterými náš národ doma trpí. I my jsme někdy v pokušení mlčet a rezignovat. Ne tak Hus! Z poslušnosti Boha a z lásky k svému lidu neustává v hlásání toho, co poznal jako pravdu, neboť ví, že jen pravda Páně zvítězí.

Že tomu tak jest vidíme z toho, že Husem zastávané pravdy jsou dnes uznávány. Zvítězily ne mocí fyzickou, ani zbraněmi hmotnými, nýbrž vlastní svou mocí vnitřní.

Chceme-li i my být užitečnými bojovníky v tomto velkém zápase mezi pravdou a lží, mezi láskou a pomstychtivostí, musíme si především osvojit něco z Husovy opravdovosti a ryzosti, jeho pokory a oddanosti. Vyznejme si v této velebné chvíli: i my v exilu se dáváme často do služeb pomíjivých pánů a věcí. Ctižádost nás rozděluje, touha po penězích a požitcích zavádí.

Nelze vzpomínat Husa, aniž jsme pouká-

zali na jeho ústřední poselství a zdroj jeho síly: na jeho víru. Tím není myšlena příslušnost k té či oné církvi, ani ústní vyznávání. V duchu Husově je zbožným člověkem ten, kdo poslouchá svého svědomí, jímž k němu mluví Bůh; kdo školí a tříbí své svědomí na Slově Božím.

Hus dnes znovu nás nabádá, abychom v tichosti srdce se snažili najít onen pevný bod, k němuž vede i Jan Amos Komenský a jež označuje za to jediné potřebné, a to zvláště v dnešním ruchu a shonu světa.

Hus miloval lidi, odpustil i svým nejurputnějším nepřátelům, kteří jej překrucováním pravd a pomluvami přivedli až na hranici. V duchu Husově ani my se nesmíme dát strhnout nenávisti k lidem — ať patří k národu našemu nebo jinému, k té či oné straně — žádným podněcováním ani hesly. Nenávidět smíme jen zlo, lež, nepravost — ale člověka chceme získat láskou a pravdou.

Proto naši zbraní musí být duch, ten, kterého materialističtí komunisté neznají a který přece nad nimi zvítězí: duch pravé lidskosti, soucítění člověka s člověkem, duch Boží. Jen ten může dát národu a světu život pokojný a šťastný.

(Hovory s pisateli).

Uctění Husovy památky v Kostnici

Organizace pro výchovu, vědu a kulturu Spojených národů (UNESCO) právem vyhlásila 550. výročí Husovy smrti za oficiální světové jubileum. Byl Hus významným průkopníkem uznání práva svědomí a bojovníkem za svobodu pravdy. Na mnoha místech byly kolem 6. července uspořádány pamětní slavnosti. K nejdůstojnějším náležejí jistě oslavy, které se konaly v Kostnici nad Bodamským jezerem, v městě, jež bylo svědkem Husova upálení.

Zahájeny byly v neděli dopoledne 4. července shromážděním u Husova kamene, jež uspořádal Svaz čs. krajských spolků ve Švýcarsku. Alej mohutných topolů vede k tomuto bludnému balvanu, který sem byl na pamět Husovu a Jeronýmova přivezen r. 1862. Leží ve stínu dvou lip a nese pouze vyzlacená jména obou kostnických mučedníků z daty jejich skonu. V tomto dumavém

zákoutí se sešlo na 150 českých a slovenských exulantů z tuzných zemí. Trubači místního evang. sboru zahráli písně z doby reformační, při čemž byly položeny před kámen věnce. V zastoupení krajanů žijících ve Švýcarsku učinili tak pamětníci Masarykova významného vystoupení v Curychu před 50 lety, býv. čs. konsul Arnošt Jokl a Jan Staněk. Po úvodních slovech předsedkyně Svazu čs. spolků ve Švýcarsku Štěpánky Čermákové se ujal slova spisovatel Přemysl Pitter. (Jeho řeč otištěna vpředu.) Úvodem i závěrem přečetl výňatky z listů, které Hus psal z vězení před popravou. Účastníci se rozcházel v hlubokém dojetí.

Zemské organizace bádenského a württemberského Evangel. svazu Německa svolaly zámečně svá výroční shromáždění na tuto dobu do Kostnice pod heslem "Hus — koncil — universita". Přednášející sledovali duchovní popudy, vycházející od Husa a zasahující až do naší doby. Kromě jiných promluvil studentský farář Dr. Wildbolz z Curychu o "neposlušnosti z poslušnosti" a profesor Komenského evangelické fakulty pražské Dr. Amedeo Moinár o Janu Husovi a koncilu kostnickém. Zdůraznil uchvacující rysy Husovy osobnosti: Jeho stálé se odvolávání k Ježíši Kristu jako k soudci nejvyššímu, jež nemohlo nežli trhat strohé řády kanonického práva, jeho svědomí, že stojí v službě Nejvyššího Krále, a jeho oddanost v napodobení Krista i v jeho protivenstvích a smrti. Tento mladý pražský historik končil závažnými slovy: "Autorita vrchností není neomezená — křesťan je vždy odpovědný za svoje činy."

Město Kostnice, ačkoli převážně katolické, uspořádalo v předvečer výročí smrti Husovy v starobylé budově koncilu pamětní slavnost. Úvodem zdůraznil vrchní starosta Města Dr. Helmle, že kostniční občané cítí povinnost prokázat Janu Husovi poctu, protože se jménem města je spojeno hanebné jednání, kterým byl tento statečný hledač pravdy v jejich městě postižen. Na důkaz toho, že i v katolické církvi se důkladně změnil názor na Husa, citoval Dr. Helmle výroky mnoha významných katolíků. Končil přáním, aby památka Husova podporovala ducha míru a přátelství mezi křesťanskými církvemi a sloužila jako most k sousednímu národu

českému.

Slavnostním řečníkem tohoto večera byl Dr. Ferd. Seibt, docent mnichovské university, jenž promluvil na thema: "Hus a Němci". V důkladných studiích tohoto mladého katolického historika a v jeho neohroženém zastávání poznané pravdy žije cosi z Husova ducha. Jeho výklady si zaslouží podrobnějšího záznamu pro jejich dosah. Na základě bádání, jež mu umožňuje znalost českého jazyka, se vypořádává s falešnými posudky a pohrdáním, jimiž nacionalističtí němečtí dějepisci zahrnovali českého reformátora a s nimiž se bohužel dosud setkáváme v německém tisku. V naprostém přezírání jeho ryze náboženských pohnutek psali o něm jako o bojovníku za nacionální češství namířenému proti Němcům. Teprve kolem roku 1850 počalo se takto podle nacionálních principů soudit, a to i mezi Čechy. To je tendenční zkreslování dějinné pravdy, které se prokázalo jako bezpodstatné.

Činit Husa odpovědným za počestění Karlovy university je strohý anachronismus. Především se Hus, jak je dnes dokázáno, vůbec nezasahoval o tehdy provedenou h'asovací reformu, a za druhé se na universitách všeobecně učilo jen v latině. Tehdejší "národy" nebyly národy v nynějším smyslu. Na pražské universitě nebyla "tschechische Nation", nýbrž "böhmische Nation", v níž byli zahrnuti též obyvatelé Čech a Moravy německého jazyka, a to i po provedené h'asovací reformě.

Hus kázal v české řeči a zdokonalil její pravopis nikoli z důvodů českého nacionalismu, jak někteří němečtí historikové tvrdí, nýbrž proto, že mu záleželo na tom, aby Slovo Boží přiblížil i prostému lidu. Hus sám opětovně prohlásil, že milejší mu poctivý Němec nežli zlý Čech. Mezi Husovými stoupenci bylo mnoho Němců, někteří dokonce velmi významní. A v tehdy úplně německém městě Zlatci bylo zřízeno učiliště pro německé stoupence Husovy. Jeho největší nepřátelé a žalobci byli Češi — bohatí preláti, jejichž nemravný život Hus káral. Byli to Němci, kteří jako první vydali Husovy latinské spisy tiskem. Martin Luther byl teprv svým přízná-
ním se k Husovi puzen k vyznání a sám později napsal předmluvu k německému vy-

dání Husových listů. V době kruté protireformace v zemích českých přispěli velmi říšští Němci k tomu, že obraz pravého Husa byl živě zachován.

Husovo působení se neomezovalo toliko na český národ, vždyť i církev, o jejíž nápravu se tolik zasazoval, byla univerzální. Je nutno Husa zbavit všech předznamenání, pod kterými býval a je dnes znovu tendenčně vykládán. Tak dochází i katolík Dr. Seibt k závěru, že Husa nejlépe pochopíme, budeme-li sledovat jeho hlavní snahu: věrné následování Krista.

Nepokoj, který Hus roznítil, byl svatý nepokoj, avšak ve vyšší hierarchii církevní chyběli prozíraví duchové, kteří by byli Husa pochopili. Po jeho mučednické smrti se husitské hnutí chopilo zbraní, kterážto cesta byla Husovu duchu právě tak cizí jako Kristu křesťanská inkvisice.

Na závěr kostnických oslav byly 6. července ráno položeny věnce k Husovu kameni. Zástupcové města, evangelických církví Německa, Karlovy university pražské, České muzejní společnosti a protestantských církví československých se spojili v důstojné, vděčné upomínce. Prof. Dobiáš, který zastupoval Komenského fakultu, Českobratrskou církev a Kostnickou jednotu, dal poslední slovo samému Mistru Janovi listem, v němž se loučí s věrnými Čechy. Přečetl jej vroucně v německém překladu.

Účastníci slavnosti, převážně Němci, ale i Švýcaři, Češi z vlasti i exilu, evangelíci i katolíci, všichni cítili mocně vanutí ducha Husova, který správně pochopený, dovede překonat veškerý přehradý národní, náboženské i politické.

Poté se konalo slavnostní otevření Husova muzea v Husově ulici, v domě, v němž Hus po svém příchodu do Kostnice přebýval, než byl zatčen a uvězněn. Česká muzejní společnost dům obnovila, výstavu vkusně a pietně zařídila a odevzdala do opatrování městu Kostnici, t. j. jeho muzejní správě.

Olga Fierzová.

Láska jest základ i vrchol pyramidy naší životní existence. — W. A. Peterson.

"Vše, co jsem v životě viděl," napsal Emerson, "mě učí důvěřovat Stvořiteli i v těch věcech, které jsem neviděl."

Miloslav Kovář:

Jeden den v Husově vězení

Temná noc v žaláři. Na stuchlé slámě v koutku vězení odpočívá okovy spoután český mučedník. Nespí. Kterak by spal? Co vše prodělal a prožil v posledních měsících a zvláště v posledních dnech? Třikrát byl vyslýchán. Vlastně nevyslýchán. Chtěl-li se hájit, byl ukřižován a musel mlčet. Unaven konečně usíná. Zdá se mu o králi Sigmundovi. Co se mu může zdát o něm? Znal jeho propstopášný život. Sám byl svědkem jeho věrolomnosti. Slíbil mu svobodný příjezd do Kostnice a odjezd z koncilu, jeho zatčením ale svůj slib 28. listopadu 1414 porušil. Byl lhářem v očích svatého Mistra. Věděl, že po třetím slyšení 8. června král řekl otcům koncilu: "Upalte ho!" Snad toto vše viděl ve snu: "Co mne potkávalo v této noci, nemohu psáti. Sigmund všechno podvodně vykonal."

Vězeň se probudil. Okovy na rukou zachrastily, aby Husovi připomenuly: "Jsi v žaláři." Vstává se svého bídného lůžka a usedá na kamennou lavici. Je krásný letní den. Žalářním okénkem prokmitá skromňounce několik slunečních paprsků. Osvětlují muže Božího, který čte ve své Bibli. Co asi čte v den svatých mučedníků, kteří smrtí zpečetili věrnost k svému Učiteli a Mistru. Při čtení zahloubal se v život mužů Božích a viděl, jak mnoho společného má s prvními svědky Kristovými, společného Krista, společné slovo Boží, společnou lásku a věrnost k Otci nebeskému, pro kterého tak rád půjde na hranici, aby dokázal, že On je Pán, "který stojí za všechny škody." Oko mučedníka kostnického radostně patří k přicházejícímu Pánu a Spasiteli, ruka jeho chápe se pera a on píše svému "nejvzácnějšímu dobrodinci v Jezu Kristu nejhlavnějšímu", panu Janu z Chlumu: "Již přešly tesknosti a trápení, a zbývají neskonale radosti a život pokojný bez utrpení; již kralují Petr a Pavel s králem nebeským, již obcují s kůry andělů, již patří na krále svého v slávě, již žádnou nejsou sklíčením teskností, nýbrž plní jsou nevyslovitelné radosti. Sami tedy slavní mučedníci, takto sdružení s králem slávy, nechť ráčí přimlouvati se za nás, abychom posílení jsouce jejich přispěním, jich slávy byli spoluúčastní, snášejíce pokorně, cožkoli Bůh všemohoucí

k našemu lepšímu nám zde snášeti ustanoví."

Jen několik dní dělí ho od té chvíle, kdy jako Pavel po výborném boji vezme z rukou Spasitelových korunu slávy a spravedlnosti a dobojuje na hranici život svatý. Co však zanechává svým milým přátelům, které zanechává a které miluje vroucně a upřímně. Je chudý vězeň, má jen pozdrav a vděčné srdce. Věnuje jim tento sváteční den, aby otcovskými radami a napomenutími i pozdravy se s nimi rozloučil. "Stojí na kraji tohoto života, očekává hroznou smrt," proto nemůže jinak než dnes v lásce jich všech vzpomenouti smrt, proto nemůže jinak než dnes v lásce jich všech vzpomenouti. První vzpomínku věnuje obránci pravdy p. Janu z Chlumu. Tento český pán, hlavní z družiny Husovy v Kostnici, miloval Mistra Jana a bál se o jeho život. Než jeho snahy o osvobození jeho svěřence z vězení neměly výsledků žádných. Navštěvoval jej v žaláři, rozmlouvali spolu o mnohém, ba často mučedník kostnický viděl slzy v očích válečníka Chluma. Píše o nich v dopisech. Dnešního dne Hus na všechno myslí. Kým mu byl a je Jan z Chlumu? Píše mu vroucí dopis. Poslední před smrtí. "Seznal jsem Vaší laskavosti vroucí vytrvalost, s jakou směle vyznáváte pravdu, seznáv hanebnost nevěstky veliké." Vzpomínal jeho milé manželky, o které je přesvědčen, že je, jak píše, dcerou Boží a posílá jí pozdrav a prosí, aby miloval ji "v Jezu Kristu". Myslí v žalářní samotě na rozmluvu s p. z Chlumu, kdy týž svěřil se mu, že chce zanechat služby vojenské. Schvaluje toto rozhodnutí a své přání vroucí vkládá v slova: "S radostí vyrozuměl jsem, že hodláte učiniti konec marnosti světa a službě namáhavé a rytěřovati doma Pánu Jezu Kristu." Druhou vzpomínku věnoval své přítelkyni, královně Zofii. Tu oko vězněvo zahledělo se do dávné doby, kdy pod kazatelnou v Betlémské kapli sedávala a naslouchala slovům jeho. Často s ním mluvívala a jistě tyto chvíle byly pro ní požehnanými, neboť Mistr Jan byl jí rádcem a těшитelem v mnohých strastech a bolestech, které prožívala. To vše znovu vidí dnes ve vězení před sebou a těší se z toho, že královna je zaujata pro slovo Ježíše Krista, jak psal předtím M. Richardu Anglickému. Proto žádá p. z Chlumu: "prosím, aby paní králová zvláště byla pozdravena a napomenuta,

aby byla stálá v pravdě a aby nehoršila se nade mnou, jako bych byl kacír."

Dopsav dopis svému milému příteli, vzal druhý aršík, aby na něm rozloučil se se svým druhým ochráncem p. Václavem z Dubé. Válečník, v jehož očích též viděl plno slz, když ho v březnu 1415 navštívil v krutém vězení kláštera Dominikánského, v kterém Mistr Jan na smrt ochuravěl. Dnes vše to tane jemu na mysli. Tak rád by, aby byl p. Václav z Dubé šťastným. Má pro něj radu, aby se oženil a uběhl světa marnostem. Myslí, že nejlépe je, aby v pokoji doma sloužil Bohu s manželkou. To doporučuje "věrnému svému dobrodělci".

Bylo právě poledne, když vězeň Hus ve svých vzpomínkách dopsal druhý dopis. Zvon chrámu kostnického vyzváněly a zvuk jejich slyšeti bylo i v kobce žalární. Hus je v čekání odsouzen na smrt, v žaláři v okovech. Neví, zda dnes odpoledne nebude vyveden z vězení k hranici. Nutno ještě s některými milými rychle se rozloučiti. Přemýšlí a běže nový lístek papíru, aby napsal odpoledne dopis přátelům svým v Čechách. Je to dopis díky za prokázaná jemu dobrodíní. Laskavé jednání a péče pana Jana z Chlumu nejvíce zaměstnává jeho mučednickou mysl. Byl to nejkrásnější poměr dvou přátel, upřímně sobě oddaných. Proto ještě jednou žádá Petra z Mladenovic v posledním svém dopise přímo: "Pánu Janovi, věrnému a statečnému rytíři a mému dobrému dobrodělci nedejte škodnou býti, prosímť pro Pána Boha, milý pane Petře minceministře a paní Anno." Bylt' Jan z Chlumu chudým rytířem a vděčné a jemné srdce Mistrovo bálo se, aby neměl újmy za velikou práci a péči jemu prokázanou v Kostnici.

Ještě jednou vzpomíná si o sváteční odpoledne královny Žofie a prosí přátele své: "mé milostivé paní, děkujte ode mne ze všeho dobrého, jež jest mi činila." Nemůže zapomenouti ostatních, vít' že milým bude jeho přátelům, že v posledních dnech života svého vzpomněl si na ně. Na prvním místě je to jeho věrný žák Petr z Mladenovic, sekretář p. Jana z Chlumu. Měl ho srdečně rád a přál mu, aby Bůh byl jeho odplatou, poněvadž Mistr nemá čím by splatil lásku jemu věnovanou. Dnes, v posledních dnech svého života, vzpomíná jej a píše: "Petře, kožich

sobě nech na mou památku."

Vězeň žalární ještě v myšlenkách svých vzpomíná si dnů, které prožil na hradě Krakovci, vzpomíná 10. října 1414, kdy odjížděl z milé své vlasti. Byly to pohnuté chvíle, poslední to na české půdě, a p. Jindřich Lefl z Lažan, kterému hrad patřil, snažil se příteli svému Husovi zpříjemniti poslední okamžiky co nejvíce. Všeho toho nezapomíná vděčné srdce vězňovo a posledním jeho přáním p. Leflovi je: "bud' dobře živ se svou manželkou, a děkujť z dobrodinství; Bůh bud' tvá odplata."

Bylo to před 4. březnem 1415. Jan Hus v okovech seděl ve vězení kláštera Dominikánského. Pozdravoval se ze své těžké nemoci. Dvěře vězení se otevřely a dovnitř vstoupil jeho věrný a milý přítel Křišťan z Prachatic. S očí vězňových vytryskly slzy, když z nenadání viděl svého drahého učitele a obzvláštního dobrodince. Dnes pak, stoje na prahu potupné smrti, ještě jednou vzpomíná svého učitele Křišťana z Prachatic a píše: "Věrný a milý mistře Křišťane, bud' Bůh s tebou!"

Nakonec věnuje své myšlenky v tento den sváteční drahému Betlému, svému působišti, kde pln nadšení kázal svému milému stádcí. Tane mu na mysli jeho nejmilejší žák a nejdůvěrnější přítel, který byl mladším kazatelem při kapli betlémské. Mistr Martinek z Volyně. Věnoval mu dva dopisy z vězení, které oplývají nejsrdečnějšími otcovskými napomenutími a radami. Ba doslova 16. června 1415 svěřuje mu poslední svoji vůli a prosí, aby čemukoliv dobrému se od něho naučil, toho se držel. "Jestliže co nesprávného při mně jsi shledal," dokládá, "to odmítni a pros Boha za mne, aby ráčil mne ušetřiti. Co jsi, co jsi byl, co budeš, vždy uvažuj." A dnes? Posílá mu poslední otcovskou vzpomínku a loučí se s ním: "Mistře Martinku, učeďníče, pomni, co jsem tě věrně učil."

Vroucími pozdravy obrací se ještě na Mistra Mikuláše z Milíčína, který byl druhým kazatelem Betlémské kaple, společně s ním, a prosí jej, jako i ostatní Mistry a kněze: "bud'te slova Božího pilní!"

Poslední slovo pozdravu věnuje svému zástupci v Betlémě, kterého již 21. června 1415 dopisem prosil, aby se neprotivil podáváníí kalicha a vybízel jej, aby stál pevně v prav-

dě Kristově a posiloval jiné bratry v evangeliu Pána Jezu Krista. Dnešní poslední slovo: "Kněze Havlíku střež Slovo Boží!"

Bylo šero, když Mistr Jan dopsal své poslední tři dopisy z vězení. Den svátku svatých mučedníků Petra a Pavla chýlil se ku konci. Vězeň ulehl opět na své ubohé lůžko a mysl, mysl. Kolik ještě dní uplyne, než vydá svědectví veliký kostnický hrdina smrti a, kdy přijme z rukou Spasitelových korunu slávy, o které praví: "doufám pevně, té koruny učiní mne Pán účastna!"

Byla opět sobota, 6. července. Žalářník otvírá vězení. Spoutaný okovy Mistr Jan opouští žalář. Rozhlíží se naposledy po něm, vždyt' zde tolik bojoval se svým Bohem. Odveden do kostnického chrámu, kde souzen, ukřičen, odsvěcen a odsouzen k upálení. Ulicemi kostnickými ubírá se smutný průvod. Spoutaný okovy Hus veden k hranici. Hranice vzplála a za zpěvu písně a chvály Bohu služebník Nejvyššího odchází v radost Pána svého. Dobožováno, dokonáno.

Od hranice jdou tři muži. Jan z Chlumu, Václav z Dubé a Mistr Petr z Mladenic. Mlčí. Kostnická tragedie dotkla se hluboce jejich srdcí. Co vše bude? Co řekne král, královna, co přátelé Husovi, ba co český lid, až mu oznámeno bude, že "svaté paměti" Mistr Jan Hus byl upálen?

Promluví český lid? Promluvil. Promluvil mocně, až otřásl to věrolomným Sigmundem a zachvělo to koncilem kostnickým. Slova Žižkova palčatá a jeho lidu byla ozvěnou smrti mučedníka Kostnického. A dnes? Husův lid musí býti opět svědkem a následovníkem velikého svého předka, Mistra Jana z Husince.

Husův kámen v Kostnici

Revoluce v r 1848, která smetla do roka Metternicha, měla v Kostnici průběh tak bouřlivý, že nedovolil pomyslit na provedení dávného záměru, postavit v městě Husovi pomník. Po novém marném pokusu ustavit se ve výbor rozhodli se nadšení ctitelé Husovi spokojit se řešením méně velkolepým než jaké měl na mysli bývalý starosta kostnický Dr. Hüetlin. Myšlenka postavit velký pomník narážela nejen na velké potíže finanční, ale i na to, že byla důvodná obava, že ho proti-

reformační horlivci rozbijí, jako se stalo r. 1827 s domnělým památníkem, prý vykopaným na místě Husova upálení. Rozhodli se proto, aby místo pomníku byl postaven bludný kámen, zanesený do okolí ledovci, jenž objeven byl při stavbě dráhy, a aby byl opatřen prostě jménem Husovým a Jeronýmovým s daty jejich upálení.

Provedení této skromné myšlenky bylo schváleno jak městskou radou tak i ministerstvem vnitra v říjnu 1861. Uplynul však rok, než mohla být uskutečněna. Když bylo dostaveno nádraží, dovezen byl kámen vlakem a z nádraží na místo valníkem, zapůjčeným zdarma curyšskou firmou. Vůz byl tažen deseti voly a čtyřmi koňmi. Cesta k balvanu byla pak vysázena topoly. Od slavnostního odhalení bylo upuštěno (i v tom je podobnost s pomníkem pražským, který odhalit zakázala za války r. 1915 policie), ale za den odevzdání veřejnosti možno pokládat 8. říjen 1862, kdy do podezdívky balvanu vloženy byly spisek Eiseleinův, kniha francouzského historika Bonnechose (katolika, jenž se stal vyznavačem Husovým) a jeho pěkný překlad listů Husových, sešit Nerudova týdeníku "Rodinná kronika" s obrazem balvanu, z Ameriky zaslaný spisek vypuzeného republikána J. Fieklera a j.

Přes sto let střeží a hlásá tu památku českých Mistrů kámen způsobem skromným, ale vkusnějším a lepším, než by to dokázal velký pomník. Dojímá každého, kdo přichází s pochopením ducha Husova a nejvíce ovšem Husovy krajany. Pro ně zůstává Kostnice městem Mistra Jana, jak to pověděl jmenovaný historik francouzský: "Divadlem utrpení a skonu českého reformátora, cele naplněným vzpomínkami na něho, nehynoucím pomníkem jeho slávy." (Podle F. M. Bartoše.)

(Kostnice byla rakouská od r. 1548; v r. 1805 připadla Badensku.)

Nikdy nedovol úspěchu zakrýt před tebou jeho prázdnotu; dosažené metě, její nicotnost; lopotění jeho pustotu. Udržuj při životě iniciativu jít dál, tu bolest duše, která nás pohání mocí daleko nad naše síly. Kam? To nevím a ani se neptám to vědět. — Dag Hammarskjöld.

Dr. A. P. Slabey:

Pamätáme 550-te výročie Jana Husa

Za minulé roky mávali sme my československí evangélici čili protestantskí krajani dôstojné oslavy pamiatky smrti Jana Husa i tu vo svobodnej U. S. Amerike.

Vydala sa tiež o tom i dobrá literatúra a pamätníky. Tak bolo zvlášť r. 1915, kedy v starej vlasti Habsburská imperia nedovolila Husove oslavy. Ale na Slovensku preca aspoň kostolné zvony zvonili a ctitelia ho tajne spomínali.

Tohto leta 6. júla 1965 je 550 rokov od upalenia r. k. kňaza a českého universitného profesora blahej pamäti, Jána Husa, vo veku 44. Dal ho upáliť za živa ako kacíra Koncil r. k. Cirkvi v nemeckom meste Konstanci.

A prečo? Pretože Hus mocne kázal slovo božie, evangelium Pána Ježiša Krista, ktorého veril a miloval. Pretože bol mravokárca a káral hriechy nielen pospolitých ľudí, ale i nešľachetných kňazov a biskupov, ba i samých papežov, ktorých vtedy bolo až tri v troch mestách a vzájomne sa potierali a preklínali. Pretože zastával sa chudobných a biednych poddaných a sedliakov, i apeloval na pánov a zemanov, aby s nimi spravdliivo a milosrdne zachádzali. Pretože bojoval proti poverám a švindlom s relikviami a proti odpustkom, ktoré ľud demoralizovali. Pretože zastával sa anglického kňaza, profesora a reformátora, Jana Wycliffa, kde videl, že tento má pravdu. Pretože chcel, aby poblúdená cirkev vrátila sa k evangeliu Kristovu a k učeniu apoštolskému, lebo vtedy cirkev od neho d'aleko zabľúdila. Pretože pravdu hájil a krivdu bil. Veril v svobodu náboženstva a svedomia.

Na svedectvo falošných a závistlivých svedkov cirkevní hodnostári odsúdili Husa k barbarskej smrti upálením za živa. Nešľachetný, vierolomný kráľ Zigmund dal Husovi bezpečný pas či glejt, teraz ho zrušil a k jeho smrti privolil. Husovi nedovolili advokátsku obranu ani náležitý výsluch, jenom chceli od neho, aby odvolal kacírské bludy. On prosil od nich, aby ho presvedčili z Písma Svätého, t. j. z Biblie a tak uzná svoje chyby. Ale to nevedeli dokázať, ani sa ne-

pokúsili. Oni ho jen zlostne degradovali, prekliakli a vydali spáliť von z mesta, a jeho popol hodili do rieky Rýna, aby žiadna pamiatka po ňom nezostala. Hus zomrel ticho v modlitbe za nepriateľov a za svoju dušu, ktorú poľušil Ježiš Kristus.

V tom sa cirkevní otcovia a páni mýlili. Telo dobrého človeka možno spáliť ale nie ducha. Husov duch žije a bude žiť. Hneď po jeho smrti 452 československých pánov svojimi pečatmi podpísali protestný list tomu Koncilu proti upáleniu jich milého a pravoverného kazateľa, Mistra Jana Husa. Nastali víťazné Husitske války, v nich Husovi stúpenci vydobyli si isté cirkevné opravy a svobodu kázania evangelia.

Pamiatka Husova kvitla nielen v Čechách a na Morave ale i na Slovensku. Všetci studovali pri Husovi v Prahe, zastávali ho, a priznávali sa k českému národu. Vtedy nebol toľkí rozdiel medzi češtinou a slovenčinou ako dnes. Na pr. Hus vlastnoručne napísal výpoveď jeho matky: "Tak Pán Boh daj." Dnes Češi reknú: Tak Pán Bůh dej. Avšak si dobre rozumieme i dnes.

Ľudia sbierali Husove spisy a vydávali ich trebars i tajne. Tak i t. l. idú ich znovu vytlačiť v 23 zväzkoch v Prahe. Písali jeho životopisy v rozličných rečiach, na pr. v Moravian Archives, v Bethlehem, Pa. majú o ňom vyše 120 kníh, a v češtine ich je o mnoho viac. Stávali mu pomníky, malovali obrazy, spievali o ňom piesne, menovali po ňom školy a kostoly i tu v Amerike. O Husovi učia sa theologickí študenti rozličnej národnosti v cirkevnej histórii; spomenutý býva i v encyklopediach a v tisícich spisoch v rôznych jazykoch. Tak Hus robí nám Českoslovákom dobrú reklamu. Môžeme naň byť hrdí.

Nepriatelia usilovali potlačiť a umlčať Husovu pamiatku. Zakazovali o ňom písať alebo vydávať jeho spisy, alebo o ňom rečnit'. Odstraňovali jeho sochy a obrazy. Zbúrali jeho Betlemskú kaplu v Prahe, kde tak milo a horľivo kázaval česky slovo božie k tisícom. Hlásme sa hrdo k Husovi slovom i skutkom a životom. Poučme o ňom i naše deti. Vážme si jeho milujúceho srdca a šľachetného charakteru. Ďakuje zaň Bohu, lebo viera v Boha učinila Husa čím bol.

Husov príklad nadchnul a vzbudil mnoho našich buditeľov, kazateľov, historikov, učiteľov a národných vodcov. Poď jeho vlivom bol i náš drahý T. G. Masaryk, ktorý následkom čítania Husových spisov a Biblie prestúpil do protestantskej cirkvi a stal sa bojovníkom za slobodu a demokraciu. Nezapomníme, že to bolo na Husov sviatok 6. júla 1915, keď Profesor Masaryk v protestantskom Švajciarsku vyhlásil boj za slobodnú demokratickú ČSR. A na štít dal Husovo heslo: "Pravda Vítězí." Verme, že znovu zvíťazí.

Potešiteľné je, že dnes i priatelia katolíci dívajú sa na Husa uznateľnejším a úctivejším okom. Nože, všimnime si Husových z'atých slov:

"Hľadaj pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, drž pravdu až do smrti!"

(Článek br. A. P. Slabey-e došel pozdě pro červencové číslo.)

Pražský rozhlas o oslavách Husových

Pražský rozhlas referoval 6. července o oslavách 550. výročí upálení Mistra Jana Husa, které se konaly v Praze a v Kostnici. V Praze se "naši přední vědečtí pracovníci i hosté z moskevské, varšavské i berlínské university sešli se ve slavnostním zasedání v historické aule pražského Karolina. V místech, kde pražský profesor a rektor působil, promluvil k přítomným, mezi nimiž byli i tajemník ÚV KSČ V. Koucký a ministr Císař, prof. dr. Z. Fiala. Ve svém projevu charakterizoval Husa jako jednoho z nejznamenitějších mužů lidských dějin a nejslavnějšího rektora Karlovy university." V závěru svého projevu položil prof. Fiala otázku, která je jistě aktuální: "Zda dnes může i k nám ještě mluvit Hus historický, zda něco z jeho odkazu zůstává naléhavé a živé. Myslím, že je to právě Husova nekompromisní jednota názorů i činů, teorie a praxe, která konec konců musí platit i ve společnosti socialistické. Všichni pracovníci dnešní Karlové university by měli při svém boji za dovršení socialismu zachovávat ve

svém vědeckém badání, ve svém pedagogickém působení i v životě veřejném Husův etický realismus, jeho jednotu názorů i činů." Měl-li profesor Fiala slovy "etický realismus" na mysli mravní integritu, s níž Hus šel za svou pravdou bez ohledu na autority své doby, lze jeho výrok jen podepsat.

Po tomto projevu byly "devíti předním vědeckým osobnostem uděleny čestné hodnosti doktorů věd." Pražský rozhlas popsal též průběh Husových oslav v Kostnici, kde "účastníci projevili jednomyslné přání najít přes hranici, na níž byl upálen Mistr Jan Hus k přátelství a dorozumění mezi českým a německým lidem. Vrchní starosta města Kostnice přiznal, že krutá poprava Husova patří též dosud k nepřekonané minulosti Německa. Vyslovil naději, že není daleko doba, kdy i katolická církev zrevivuje svůj postoj k onomu statečnému, bezúhonnému a čestnému Čechovi, jemuž vděčí i Němci za velmi mnohé. U kamene na místě popravy leží v této chvíli věnce s německými i českými nápisy. Položili je sem zástupci českých a německých protestantských církví města Kostnice i města Husince, Karlovy university i krajané z Ameriky a Švýcarska." V Kostnici se konala konference za účasti historiků a teologů z řady evropských zemí. "ČSSR zastupují profesori Karlovy university F. Dobias a A. Molnar.

—FEC.

Měsíčník *Decision*, který jest vydáván organizací evangelisty Billy Grahama, přinesl v červencovém čísle stat' Mistra Jana Husa z jeho díla *O Cirkvi*.

* * *

Dáblové vstoupí bez pozvání, když dům jest prázdný. Jiným hostům musíš nejprve otevřít dvěře. — Dag Hammarskjöld.

F. Žilka:

MODLITBA

Mluvou víry je modlitba. Bez víry není možno blížiti se k Bohu ani s ním rozmlouvatí. Modlitba předpokládá důvěru a roste z ní. Co se bez víry tváří jako modlitba, je mluvení do prázdna. Modlitby k Neznámemu jsou protimluvou. Pantheista se vlastně modlí sám k sobě. Vroucnost víry v živého, blízkého, známého Boha se vyjadřuje modlitbou a jí se vroucnost a síla víry živí a množí.

V modlitbě se osobně a společně projevuje a obrazí život víry. Život víry probíhá podstatně ve třech stupních nebo formách: je to vroucí touha, vytoužená jistota, jistotná radost nebo radostná vděčnost. Tyto city se vyjadřují v modlitbě tak, že mezi nimi není nepřekročitelných hranic: jedno přechází v druhé, jedno jest obsaženo v ostatním nebo zbarvuje a určuje ostatní. Proto nedělím modlitby na prosebné a děkovné. To je pouze formální rozdělení, schematické a studené. Skutečná modlitba obsahuje vše. Není touhy bez jistoty, alespoň částečné, není jistoty bez nové touhy. Jistota má v sobě radost i vděčnost. Ani touha není samá úzkost. Je do značné míry záslibem a má v sobě kus radosti.

Učíme se od Ježíše Krista

Víra a modlitba víry nese člověka nad smutnou skutečnost a nad plochou všednost světa. Víra se bouří a vzpírá proti osobní a obecně lidské chabosti vůle a bezmocnosti, proti zlu a jeho houževnaté vládě. Poněvadž se cele podřizuje Bohu, má v této odevzdanosti hrdinnou sílu ku protestu proti všemu, co není ve shodě s Boží vůlí. Tím vítězí nad světem.

Jako všemu jinému v náboženství tak i modlitbě se učíme od Ježíše Krista. Chápe-me, proč učedníci prosili svého Mistra (Luk. 11,1): "Pane, nauč nás modlití se." Patrně pozorovali, s jakou obnovenou a zvýšenou silou povstával od modlitby, čím mu modlitba byla.

Opiráme se o Ježíšovo ujištění (Mat. 21, 22): "Všecko oč byste prosili v modlitbě s vírou, dostanete." Modlíme se s důvěrou bez pochybností.

Ale což když Bůh nesplní prosbu?

Nepřekvapuje a neodrazí nás to. Patrně

jsme prosili "se špatným úmyslem" (Jak. 4, 3). Když otec odepře dítěti jeho prosbu, má pro to své důvody. Má je i nebeský Otec. Arci neodůvodňuje své nesplnění slovy, ale zdůvodní nám je často samým životem, takže si řekneme: Jak moudře činil Bůh, že mi nedal, oč jsem ho prosil!

Bůh nesplnil ani Ježíšovi jeho prosbu, aby od něho odňal kalich hořkosti a smrtelné zkoušky. Kdo si troufá říci, že v tom nebyla vyšší moudrost? Smíme my čekat víc než Ježíš Kristus?

Nebývá vážným důvodem, pro který modlitba není splněna, i ta skutečnost, že lidé mnohdy ani opravdu nechtějí to, oč se modlí? Modlívali se na příklad: Bože, učiň mě smířlivým . . . nauč mě odpouštětí — zbav mě lakoty — ale sami nehnou ani jednou pákou duše, jediným svalem své vůle, aby sami učinili, co jest v jejich vlastní moci. Taková modlitba nemá sama v sobě podmínky splnění. Oč se modlíš, tomu musíš sám upřímně, řekl bych vášnivě chtít. Jen tvé pevné vůli podá Bůh pomocnou ruku v síle shůry. Jinak modlitba v podstatě vyznívá skoro jakoby člověk provokativně říkal: Pane Bože, ukaž, co se mnou svedeš!

Víme, že problém vyslýchání a nevyslýchání modliteb je velmi palčivý. Nefekl bych, že máme víru měřit a vážit podle splnění nebo nesplnění svých proseb. Ale jak vyslýchání tak i odpírání jest Božím pokynem pro naše přezkoumávání víry.

Ježíšův slib, daný víře, že může přenášeti hory, jest podobehstvím, obrazem mocných činů v oblasti duchovních možností. Nikdy bych si netroufal modlit se, aby mi Bůh odvalil s cesty skálu, jako nečekám, že na mou prosbu "chléb náš vezdejší dej nám dnes" Bůh mi dá denně za okno bochník chleba a k tomu pomazánku na krajíce. Přemístít horu je konečně v moci lidského důmyslu a techniky; k tomu není potřebí zvláštního divu Božího. Nikdy se nemodlíme o to, co dokážeme sami; nikdy se nemodlíme, abychom "pokoušeli Pána svého".

O modlitbě nedovedu myslit a mluvit theoreticky a abstraktně theologicky. Modlitba je vlastně paradox, něco protismyslného. U více víme, že na Bohu nic nevymůžeme, nevynutíme, nevyžebáme. Proto vůdčím mo-

tivem modlitby je třeba nevyslovené, ale v hlubině duše trvale převládající odevzdání: ne jak já chci, ale jak ty, Otče, chceš! Ne má, ale tvá vůle se staň!

U víře jsme přesvědčení, že Bůh ví, čeho jest nám potřebl, dříve než o to prosíme. A přece se modlíme.

U víře máme zkušenost, že Bůh dává víc, než po čem toužíme, poněvadž On lépe než my ví, po čem toužíme, poněvadž on lépe než my ví, čeho se nám nedostává. A přec usilujeme vysloviti svou touhu a vyjádřiti svou potřebu.

Moderní rodiče prý neučí děti vůbec prosit a děkovat. Děti prý mají nárok na všechno potřebné. Rodiče prý mají povinnost všechno opatřit a dát. Nač tedy prosby a k čemu díky?

Lituji takových rodičů i dětí. Jsou ochuzeni o krásný a bohatý cit pokory a vděčnosti. Rodiče se konečně obejdou bez vděku po dobu neuvědomělého dětství svých potomků. Jen aby později nelitovali! Ale děti je mi líto. Osobivou náročností obrůstá jejich duše tvrdou kůrou neprostupnou také proti jiným jemným citům.

Ostatně i v nemoderních rodinách je ve vztazích mezi rodiči a dětmi období, kdy děti ani neprosí ani neděkují. Nevědí, že mají prosit, a vlastně ani nemohou. To jest období docela stejné s tím, v němž zvířecí samice kojí mládě a kdy se mládě pudem úporně domáhá potravy připravené pro ně přírodou. Také u lidského mláděte jest období čistě živočišné, bez vědomých a ovšem bez mravních vztahů. Ale jakmile se probouzí lidství, jakmile se vědomí a cit povznášejí nad přírodní pud, jakmile se vztah mezi rodiči a dětmi zušlechťuje tím, čím se člověk liší od zvířete a nad ně vyniká, dítě si samo uvědomuje, čeho potřebuje; do přírodního vztahu vniká trochu citového tepla, a u dítěte mravně zdravě založeného roste vědomí vděčnosti a tím i potřeba prosby. Nikoho nenapadne, že by prosba byla něco ponižujícího.

V časných potřebách Bůh opravdu bez lidské prosby, před naším vědomím, an před naším bytím připravil, čeho je potřebl k životu. To jen my lidé jsme tak bezmyšlenkoví, že si to neuvědomujeme. Je krásný

zvyk modliti se před jídlem slovy díky a proseb o požehnání Ale jak je to málo! Sotva koho napadne, aby se myšlenkou a slovem povzněl k Bohu, když se na cestě po horách může napít z čerstvého pramene. Není voda, vzduch, slunce také vzácným, nejvzácnějším, nejpotřebnějším darem? Zdali pak zvedneš duši k Bohu, když si v zimě přikládáš do kamen uhlí? Neměl by zbožný člověk v tomto přírodním daru spatřovati prozíravou, předvídavou, účelovou, teologickou lásku Boží, která bez lidského přičinění uložila v zemské kůře vrstvy uhlí, zřídla olejů, připravila záhadnou sílu elektřiny? Člověk nepotřebuje než rýpnout do země, a má čím se zahřát, čím pohánět stroje; otočí vypínačem a spustí světlo i pohon. Nešlo to arci bez práce a důmyslu, ale i to je Boží dar, o který nelze prosit, za který však nelze dost děkovat. Člověk dneška může opakovat v plnějším smyslu dávný jasot obdivu a vděčnosti: "Plná jest země bohatství tvého, Hospodine!"

Jest nutno učit se modlit.

Učíme se modlit ze Žalmů. Žaltář jest nepřehraná pokladnice a nevyčerpatelná studnice modliteb. Dýše vroucností a důvěrou, jistotou. Jsou ovšem některé žalmy, které nedovedeme modlitebně opakovati. Můžeme je čísti jako dokumenty určité doby, jistého stupně vývojového, chápat je z prostředí; máme na ně měřítko, jež nám dává Ježíš Kristus.

Učíme se modlit z klasických modliteb církevních a jejich náboženských velikánů. Z našich jmenujeme Komenského. Poslouží nám i příklady zbožných lidí, sbírky modliteb. Proč bychom se nemohli modlit podle cizích vzorů?

Někteří velmi zbožní lidé ovšem neopakují ani slova modlitby Páně, aby ji nesnížili na mechanickou modlitební formuli, aby nebyla opakována bezmyšlekovitě. Tak úzkostliví nemusíme býti. Nebudeme ji arci odřikávat bez výběru kdykoli a za každé příležitosti, jako by to byl kouzelný proutek, jímž se otvírají nebesa a jímž se dobýváme do srdce Božího.

Největší cenu ovšem mají modlitby tryskající přímo z duše, vyjadřující vlastní potřeby. Mohou být velmi prosté, třeba neobratné. Bůh nehledí na slova a na sloh.

Jsou písně beze slov. Mají jen jednu melodii, a ta jímá víc než slova. Mluví hudbou. Jsou i modlitby beze slov. Když apoštol Pavel (I. Tes. 5,17) naléhá: "Bez přestání se modlete!", jistě nemyslí, že by člověk měl celý den šeptati nebo pronášeti slova modlitebná. Jde o náladu nebo — léká-li se kdo toho povrchního výrazu — jde o smýšlení, o vědomí trvalé Boží přítomnosti a lidského jednání před zrakem Božím a v jeho moci, jde o trvalé povznesení mysli k Bohu. Arci podle svého uzpůsobení teprv určitými slovy si ujasňujeme své city, dáváme myšlenkám jasný tvar. Ale hlavní jest ono modlitební smýšlení, rozpoložení duše. To může a má býti trvalé a stálé. To chce říci Pavel svou výzvou. Nemůže býti skutečnou modlitbou několik naučených slov, k nimž se na hlas zvonu o klekání člověk vytrhne z práce, z hlučné zábavy neb i hádky, a hned potom zase se pokračuje v jednání velmi všedním bez nejmenšího znaku povznesení a posvěcení. A přece zase cítíme, že by to bylo užitečné dát si třeba zvonek připomenout potřebu modlitby, když člověk zapomíná na Boha a přehlušuje jemné i naléhavé volání své duše po Bohu.

Modlití se arci nelze na komando. Ani děti se nemají nutit k modlitbě na rozkaz v určité chvíli bez citové a náladové přípravy. Ale přiznám se, že mi mponuje, když se někdo nestydí za modlitbu třeba ve vlaku. Mám jen pochybnosti, zdali to není modlitba pouze formální, jen slovní, předepsaná, mechanické opakování.

Modlíme se v soukromí. Rozmluva s Bohem jest nejdůvěrnější, nejsvětější chvílka dne, oasa v poušti všedních starostí, soustředění v běžném rozptýlení a shonu. "Vejdí do komůrky své, zavře dveře a modli se ke svému Otci v skrytosti" (Mat. 6,6); to radil Ježíš nejen jako výstrahu před okázalostí lidí, kteří před diváky dokazovali svou zbožnost, nýbrž i jako návod k soustředění.

Modlíme se společně, v rodině v bohoslužebném shromáždění. Jsou potřeby a předměty modliteb soukromé. Jsou také společné tužby a ideály, jež předkládáme Bohu. Jsou osobní hříchy a viny; jsou také hříchy společné, hromadné, kolektivní, k nimž sami přispíváme a jimiž spolu trpíme. Tyto spo-

lečné zájmy předkládáme Bohu ve společné modlitbě. Modlíme se za sebe i za ostatní. Oprávnění k tomu dal nám Ježíš Kristus, když ve své vzorné modlitbě učil oslovovati Boha jako našeho Otce a modlití se v množném čísle. V bohoslužebném shromáždění je modlitba podstatnou výplní; vždyť i naše zpěvy žalmů a chorálů jsou v podstatě modlitby. K těmto klasickým modlitbám se pojí vlastní prosby, v nichž jeden za všechny vyslovuje potřeby dneška. I kázání jest působivé jen tehdy, je-li podloženo a nesené modlitbami. Modlíme se za církve, za církve, poněvadž i církve jest hodnota víry, má nadlidské úkoly a lidské slabosti. Modlíme se za věřící i nevěřící, bloudící, zatvrzelé, poněvadž se všemi jsme svázáni všedním životem i božským závazkem a ideálem. Modlíme se za národ, vlast poněvadž nás Bůh do nich postavil, na ně odkázal, za ně učinil spoluzodvědnými. Modlíme se za lidstvo, poněvadž jest rodinou nebeského Otce. Modlíme se za přátele — což jest snadné, jen že trochu všední a ploché — ale také za nepřátele, za ty, kteří nás nenávidí, protože to přikázala svrchovaná láska Boží v Ježíši Kristu (Luk. 6,27-28).

Všecky tyto a mnohé jiné tužby srdce předkládáme Bohu ve shromáždění bohoslužebném. Společná modlitba ve shromáždění chrámovém a jiném mluvená jedním za všechny má ovšem svá úskalí. Je potřebí informovati Boha, že jsme se shromáždili, abychom . . . ? Je zbožné naznačovati Bohu, co by vlastně měl udělat? Modlíš se, když shrnuješ obsah kázání nebo přednášky pro posluchače? Je pravou modlitbou, když formálně Bohu, ale vlastně lidem vykládáš své osobní city a potřeby?

Velkou cenu mají rodinné modlitby. Stalo se podnětným zvykem, že světové organizace náboženské a církevní pořádají světové týdny modliteb, Evangelická Alliance, YMCA, a j. Je mocnou vzpruhou, víme-li, že ve stejnou dobu miliony křesťanů se modlí za stejné cíle víry.

To jsou ovšem jen sváteční a vyjimečné chvíle. Hlavní zůstává a zůstane osobní modlitba. V ní rozmlouvá dítě s Otcem. Cítíme dobře, že toto označení není úplně výstižné. Netroufáme si. Víme, co všechno nás dělí od

Boha a zdržuje. A přece víra nás nutí, abychom se mu se vším svěřili. Víme, že jest opovázlivostí oslovovati Boha jako Otce. Ale sám Ježíš Kristus nás k tomu povzbudil. Tak se odvažujeme předstoupiti před Boha se vším, co nám chybí. Je to přirozené. Ale jest smutným svědectvím o lidském sobectví, jestliže se člověk v neštěstí modlí vroucněji než v radosti a v klidu. Někdy teprve bolest a patrná slabost učí člověka modliti se. Pozorovali jsme ve světové válce, jak se začali k Bohu obracet lidé, kteří v míru a blahobytu žili, jakoby se bez něho dobře obešli. Byli netrpěliví, když se jim hned nedostalo vyslyšení. Vystřídalí modlitbu rouháním. Jak hluboko stojí takový křesťan pod trpěním Jobem, který věděl, že není správné a možné "jen dobré věci brátí od Boha, zlých pak nepřijímatí" (Job 2,10). "Byť mě Bůh i zabí, proč bych v něho nedoufal."

Modlíme se, máme se modliti nejen za dar, které bychom rádi dostali a měli k vlastnímu užívání, nýbrž také o věci, které bychom rádi vykonali a rozdávali bližním, církvi, lidstvu. Jsou to, mají to býti především dary a statky duchovní. Vzorňá Ježíšova modlitba Otče náš, má sedm proseb. Z nich se jedna vztahuje na potřeby časné, na chléb. Nechci tvrditi, že Pán Ježíš vědomě určil číselný poměr mezi prosbami o dary hmotné a o hodnoty duchovní. Ale i v tom jistě jest příklad a návod pro to, oč máme prositi. Také stojí za povšimnutí, že i ty prosby o statky duchovní jako je "Posvět' se iméno tvé", "Bud' vůle tvá" vlastně obsahují závazky pro ty, kteří se tak modlí. Jistě není náhodilc, jestliže Pán Ježíš prosbou o odouštění vin doprovází modlitebníkovým slibem, že také on jest zavázán a ochoten odpuštění všem kdož se provínují proti němu.

Ze všeho jest viděti, že modlitba není pohodlné uvěkování věcí, které jsou v dosahu lidského úsilí, nýbrž výraz touhy po hodnotách duchovních a osobní závazek konati dílo Boží do nevyšších vlastních možností.

Modlitba byla přirovnána obrazně k perutím duše, na nichž se člověk vznáší ze všednosti nad plochost vlastního života. Takového povznesení jest stále potřebí. Jinak by člověk utonul.

Modlitba může býti přirovnána k dechu,

nebo k oběhu krve v tělesném organismu. Duše potřebuje ovzduší a výživy pro veškerá svá hnutí. Ze sebe jich nenachcívá, ve světě jich nenajde. Modlitbou víry spojuje se člověk s Bohem, aby žil silou z jeho moci.

(Naše křesťanství).

Proti sebelásce

Nehledejte jeden každý jen svých věcí, ale každý také toho, což jest jiných. Fil. 2,4.

Je samozřejmé, že každý musí hledat svých věcí. Kdo tak nečiní, je na obtíž druhým. Proto hledej svých věcí!

Ale pamatuj při tom, že nejsi na světě sám. Naše věci, naše zájmy a starosti snadno se kolem nás nakupí jako hory, za nimiž nevidíme svého bližního. Jak by to vypadalo na silnicích, kdyby řidiči mysleli jen na sebe a neměli ohled na druhé? I na cestách života dochází často k nebezpečným úrazům, když se lidé, zaslepení sebeláskou, ženou jen za svými zájmy a na bližního neberou zřetel.

Bůh nás však nepostavil na tento svět proto, abychom se navzájem ubíjeli svým sobectvím. Ze své milosti nám dává zákony, podle nichž se máme řídit. Zlatým pravidlem lidských vztahů je náš text. Učí nás, abychom milovali svého bližního jako sebe samého. Nemysli jen na své věci, ale hledej také to, co je k prospěchu druhých! Denně se stýkáme s lidmi. Kolik je to příležitostí prokázat jim svůj zájem! Lidé kolem nás touží po přátelském slově a po účasti, která dovede vyslechnout. Hledají pomoc v trápení a radu v bezradnosti. Máme dost citlivé srdce, aby zaslechlo volání o pomoc? Snad tě potřebuje někdo docela ve tvé blízkosti. Věnuj mu svou lásku, dokud je čas!

Bůh si přeje, abychom měli na mysli i prospěch druhých. Víra v Boha nás osvobozuje od sebelásky a učí službě druhým. Ale jen ta víra pravá! Ne nadarmo vypravuje Pán Ježíš podobenství o milosrdném Samaritánu: kněz a levita minuli uhitého, ačkoliv právě oni se ho měli ujmuti jako Boží služebníci. Všichni jsme v nebezpečí, že se budeme točit kolem svého já a hledat před Bohem jen svůj prospěch. Může se pak stát, že se soustředíme pouze na své spasení, ale budeme slepí k potřebám druhých a hluchí k volání všelijak hynoucích. Víra hledající jen svých

věcí není pravá. Kdy je naše víra pravá? Tehdy, když nás osvobodí od našeho starého smýšlení, které má na zřeteli jen vlastní prospěch. Aby nás Pavel cestou víry vyvedl ze sebe!ásky, obrací náš zrak ke Kristu: Mějte v sobě stejné smýšlení, jako měl Syn Boží (Fil.2,5)! Nezůstal v slávě Otcově, ale zmařil sebe sama, stal se člověkem, ponižil se, byl poslušným až do smrti kříže. Kdo se vydá za Kristem cestou pokory, bude vysvobozen od sebe!ásky a v údivu pozná, že ve středu jeho zájmu jsou nejen jeho věci, ale i prospěch bližních. (Na každý den, 1965)

Marta Hotmarová:

RADOST

*Rozletělo se okno a na stůl
přiběhl vítr radosti s celým proudem
světla a záře.*

*Smetl smutný rozepsaný list
a vrátil za něj rozjásaný dopis.*

*Mžikem rozevřel skříň
a v odpověď vyšlehly radostně vlajky šatů
a volaly: Ven, do života!*

*Muškat se na okně smál na modré nebe
a poslal mu větrné políbení.*

*Radost je pohnutkou k životu,
proč nehledat tu praoivu?*

Radost ze spasení!

*Člověk mající ji vyšel na zápraží svého smutku
a jeho srdce bylo jako pták,
jenž se posadil na větví u okna
a zpíval.*

UZRÁNÍ

*Smutky letních večerů, kdy už se krátí den,
úzkosti zimních nocí, když zradil nás
krásný sen,
stesek po neznámých dálkách, jež z jara
bolestně vábí,
beznadějné touhy a nostalgie mládí.*

*zkusí, kdo dospět chce sám a pro sebe
hledat štěstí.*

*Ať nechá umřít své "já" — jen tak bude
opravdu žít;
veden rukou Boží, v dětské důvěřivosti,
nasyčen láskou Krista, jenž na sebe vzal
nás KRÍŽ.*

Lubor Jeník:

SEN

*Prospal jsem Jákobův sen
se žebříkem vzhůru
bez anděla
a nikdo nenabádal k dobročinnosti
Vzhůru šplhali mnozí
a já
s olovnatými údy
zůstával poněkud níže
než se sluší při takové honbě
za metou
zřetelnější spěch
která nahoře byla na dosah ruky
Byl to sen
a přičky po kterých jsme tak usilovně
šplhali
nebyly skutečné
ale na každé nalézal jsem předměty
věci
seš!ápnuté těmi nade mnou
takže jsem uchopil vždy jen to
co před chvílí bylo pod cizí patou
A myslil jsem si
zkusit ve shodě s gravitací země
šplhat hlavou dolů
A dole
ležela spousta met
jež ti co pokračovali nahoru
mimoděk seš!ápli.*

Být pesimistou jest opatrnější. Pesimismus jest pojistkou proti zklamání a nikdo nemůže říci, "já jsem ti to říkal" — což je způsob, kterým opatrník odsoudí optimistu. Podstatou optimismu jest skutečnost, že neběže dostatečně v úvahu přítomnost, ale jest vždy je! inspirací, životností a nadějí. Kde jiní resignují, optimismus pomáhá člověku držet hlavu vzhůru a přivlastnit si budoucnost pro sebe, raději, než ji vzdát nepříteli. — Dietrich Bonhoeffer.

LITERATURA

O CÍRKVI

Nakladatelství Československé akademie věd v Praze vydalo k 550 letému výročí upálení Mistra Jana Husa nový překlad jeho traktátu O CÍRKVI. Překlad pořídili profesoři Komenského bohoslovecké fakulty Dr.

Amadeo Molnár a Dr. F. M. Dobiáš. Spis *O Církvi* byl přeložen do češtiny poprvé teprve na počátku našeho století, dnes je však tento překlad — ostatně s mnoha nedostatky — téměř nedostupný. Tím ovšem nový vědecký překlad Molnárův a Dobiášův nabývá důležitosti a aktuálnosti.

De ecclesia, latinský a původní titul spisu jest nejslavnější Husův spis za hranicemi. Latinské jeho novodobé vydání pořídil před několika roky prof. S. H. Thomson z koloradské university.

Úvod k novému českému překladu napsal Josef Hrabák. Nevíme zcela nic o tomto pánu. Lze však soudit, že náleží ke skupině marxistických filosofů, kteří se snaží vykládat Husovo dílo se stanoviska "marxistické vědy" a proto úplně pomíjí duchovní stránku Husova reformního boje. Hrabák vidí v Husových snahách jen odraz určité sociologické situace. Spis podle Hrabáka, "postupuje . . . od zdánlivě samoučelného abstraktního problému k jeho aplikaci na žhavou sociální a politickou skutečnost." Nemůžeme se ubránit dojmům, že Hrabák tu zdůrazňuje podřízený (druhořadý) význam a účel Husovy práce. Jeji cíl byl v duchovní obrodě církve i jednotlivce! A ovšem, kde taková obroda dosáhne plné míry, pak tam i sociální a politické skutečnosti doznávají změny!

Spis *O CÍRKVI* lze objednat v nakladatelství Československé akademie věd v Praze. Cena jest 28.50 Kčs.

Svaz československých spolků ve Švýcarsku vydal v pěkné brožurové úpravě několik statí napsaných br. Přemyslem Pittrem k výročí 550 let od mučednické smrti Husovy a 50 let od zahájení Masarykova boje za osvobození Čechů a Slováků. Cena této brožurky jest 1 šv. frank. Objednat ji možno u předsedkyně Svazu, pí. Stěpánky Čermákové, Altwiesenstr., 367, 8051 Zurich, Switzerland.

* * *

The Moravian, měsíčník americké církve Moravských Bratří, otiskl v červencovém čísle článek k 550 výročí upálení Mistra Jana Husa. Autorem článku jest br. Dr. Andrew P. Slabey. Článek jest doprovázen řadou vyobrazení; dřevoryt ukazující Husa na kazatelně, první stránku rukopisu Bible s 15.

Grav.

Dr. Ladislav Radimsky
205 E. 82nd. St.
New York 28, N. Y.

století, a na obálce je reprodukována ta část památníku reformace v Ženevě, znázorňující sedícího Husa s křížem.

* * *

Z REDAKCE

Redakce musela odložit část materiálu červencového čísla o Husovi do srpnového čísla. Věříme však, že čtenáři si rádi přečtou zmíněný materiál i nyní.

Zasláno redakci

Na okraj krásné básně Pavla Javora, "A pravda vítězí", v minulém čísle: Návštěvník berlinské věznice po válce si všiml dvou českých řádků vyškrábaných do zdi v cele odsouzených k smrti: "Pravda vítězí" — a pod tím, jiným písmem, "Ale dá to fušku." Na obojí dobře pamatovat!

VI. Novotný.

Pozn. red.: Ano, br. Novotný, máte pravdu! Dá to fušku, pomoci pravdě k vítězství! Kam by se však svět poděl, kdyby nebylo těch, kdo by nebyli ochotni boje za pravdu se účastnit?

PŘEDPLATNÉ A DARY NA ČASOPIS A PRÁCI JEDNOTY, došlé do 9. července 1965
Marta Šoltész, Brooklyn, N. Y. předpl.

pro Jana Rezníčka	10.00
Karel Bujok, Johannesburg, South Africa, předplatné	4.00
Chris. Sisters, Taylor, Texas, Wilhelmina Pavlík, treas. dar.	10.00
Joseph Nevečeřal, Toronto, Ont. Can., předplatné a dar	5.00
J. Procházka, Columbia Station, O., předplatné a dar	5.00
B. T. Swoboda, Arbutuckle, Cal., př. a dar	6.00
Vlad. Rodovsky, Kansas City, Mo., dar	40.00

S díky přijala a o další pomoc prosí, Národní Jednota čl. protestantů, John Opie, treasurer, 4800 South Hoyne Ave., Chicago, Illinois 60609.